

Målnummer:	5961-11	Avdelning:	1
Avgörandedatum:	2011-12-16		
Rubrik:	Ett investmentföretag som fört över sin värdepappersportfölj till en investeringsfond har ansetts inte längre vara ett investmentföretag. Förhandsbesked angående inkomstskatt.		
Lagrum:	39 kap. 15 § inkomstskattelagen (1999:1229)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• RÅ 1991 ref. 88• RÅ 1995 not. 406		

REFERAT

Av en ansökan av X AB hos Skatterättsnämnden om förhandsbesked framgick bl.a. följande. X AB är ett investmentföretag enligt 39 kap. 15 § inkomstskattelagen (1999:1229), IL. Bolaget placerar i noterade aktier i svenska små och medelstora företag. Vid sidan av värdepappersportföljen har X AB ett dotterbolag (fondbolaget) som hos Finansinspektionen har ansökt om tillstånd att bedriva fondverksamhet. Fondbolaget kommer att förvalta en investeringsfond (specialfond). Fonden ska ha samma placeringsinriktning och diversifiering som hittills gällt för X AB. - X AB avser att föra över sin värdepappersportfölj till fonden. Allmänheten ska erbjudas att förvärva andelar i investeringsfonden så att X AB:s ägarandel nedbringas till mellan 50 och 25 procent. - Syftet är att X AB ska kunna förvalta en betydligt större portfölj än för närvarande utan intressekonflikter mellan X AB och dess aktieägare å ena sidan samt investeringsfondens övriga andelsägare å den andra. Som skäl anförs också att det är svårt för ett investmentföretag att expandera på egen hand med hänsyn till den s.k. substansvärderabatt som ofta gäller för värderingen av investmentföretags aktier på börsen. Enligt ingiven årsredovisning har substansvärderabatten på aktierna i X AB de senaste åren legat på i genomsnitt 15 procent. - X AB ställde följande frågor till nämnden.

1. Behåller X AB sin status som investmentföretag om hela aktieportföljen överläts till fonden varefter X AB - förutom innehavet av andelarna i fondbolaget - endast kommer att äga andelar i den nya fonden?
2. Om svaret på fråga 1 är nej, behåller X AB sin status som investmentföretag om bolaget behåller del av sin aktieportfölj så att värdet av fondandelarna kommer att motsvara

a) ca 40 procent, b) ca 60 procent av X AB:s totala värdepappersportfölj?

Skatterättsnämnden (2011-09-02, André, ordförande, Svanberg, Dahlberg, Gäverth, Pålsson, Sjökvist, Werkell) yttrade: Förhandsbesked - Fråga 1 - Den omständigheten att X AB överlåter sin värdepappersportfölj till investeringsfonden i fråga innebär inte att dess status som investmentföretag ändras. - Motivering - Skatterättsnämndens bedömning - Fråga 1 - Enligt 39 kap. 15 § IL avses med investmentföretag ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening

- som uteslutande eller så gott som uteslutande förvaltar värdepapper eller liknande tillgångar,

- vars uppgift väsentligen är att genom ett välfördelat värdepappersinnehav erbjuda andelsägarna riskfördelning, och

- som ett stort antal fysiska personer äger andelar i. - Av lämnade förutsättningar framgår att X AB även efter den planerade omstruktureringen kommer att uppfylla villkoren i paragrafens första och tredje strecksatser. - Frågan är då om X AB uppfyller villkoret i andra strecksatsen. En förutsättning för att bolaget ska anses ha ett välfördelat värdepappersinnehav är att det kan ses som ägare till de värdepapper som ingår i investeringsfonden, dvs. att innehavet av andelar i fonden inte ska betraktas som ett enda värdepappersinnehav. - Lagtexten ger ingen direkt vägledning och frågan har inte heller avgjorts i praxis. - Skatteverket hänför sig i argumentationen för sin ståndpunkt att villkoret inte kommer att uppfyllas främst till att investeringsfonder enligt 2 kap. 3 § IL ska behandlas som juridiska personer och att systematiken i IL (se särskilt 39 kap.14-15 §§) bygger på att andelar i investeringsfonder utgör separata värdepapper. - X AB å sin sida anser att utgångspunkten för bedömningen bör vara investeringsfondernas civilrättsliga ställning. Bolaget pekar på att en investeringsfond civilrättsligt inte är en juridisk person, att fondandelsägarna gemensamt äger fondförmögenheten, att varje fondandel medför lika rätt till den egendom som ingår i fonden och att andelsägarna inte svarar för förpliktelser avseende fonden. - Skatterättsnämnden finner med hänsyn till att en investeringsfonds värdepappersinnehav är andelsägarnas gemensamma egendom och till omständigheterna i övrigt att X AB även kommer att uppfylla villkoret i 39 kap. 15 § andra strecksatsen IL. Det innebär att X AB behåller sin status som investmentföretag. - Frågorna 2 a och 2 b - Frågorna förfaller.

Skatteverket överklagade Skatterättsnämndens förhandsbesked hos Högsta förvaltningsdomstolen och yrkade att frågorna 1 och 2 b skulle besvaras nekande och fråga 2 a jakande. Skatteverket anförde bl.a. följande. Systematiken i IL talar för att en andel i en fond ska ses som ett enskilt värdepapper. Syftet med investmentföretag som mellanhandsägare uppfylls inte om ett innehav kan bestå endast av andelar i en och samma fond. Med dagens regler är det svårt att se några skattemässiga fördelar med att värdepappren överförs till fonden. Om förslaget till ändrade skatteregler för investeringsfonder och deras delägare genomförs kan dock skattefördelar uppkomma om bolaget beslutar att utdelning från fonden ska lämnas genom inlösen av aktier.

Bolaget bestred bifall till överklagandet och anförde bl.a. följande. Att bolagets innehav och riskspridning bedöms utifrån portföljens sammansättning i fonden kan inte anses strida mot systematiken i IL. Såväl andelar i en investeringsfond som andra delägarätter ingår i underlaget för schablonintäkt enligt 39 kap. 14 § IL. Enligt fondbestämmelserna ska fonden vara utdelande. Några skatteöverväganden bakom den tilltänkta strukturen finns inte.

Högsta förvaltningsdomstolen (2011-12-16, Melin, Sandström, Almgren, Ståhl, Jäderblom) yttrade: Skälen för avgörandet.

Fråga 1

Enligt 39 kap. 15 § IL avses med investmentföretag ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening

- som uteslutande eller så gott som uteslutande förvaltar värdepapper eller liknande tillgångar,

- vars uppgift väsentligen är att genom ett välfördelat värdepappersinnehav erbjuda andelsägarna riskfördelning, och

- som ett stort antal fysiska personer äger andelar i.

Enligt vad som uppgetts i målet är bolaget i dag ett investmentföretag. Frågan nu är om bolagets status som investmentföretag upphör om bolaget överför sin värdepappersportfölj till en av ett dotterbolag förvaltad investeringsfond.

Enligt de förutsättningar som getts kommer bolaget även fortsättningsvis att uteslutande eller så gott som uteslutande förvalta värdepapper (första strecksatsen) och ägas av ett stort antal fysiska personer (tredje strecksatsen). Vad det gäller är därför om bolagets uppgift även efter överföringen väsentligen kommer att vara att genom ett välfördelat värdepappersinnehav erbjuda andelsägarna riskfördelning (andra strecksatsen).

Investmentföretag och investeringsfonder är s.k. mellanhandsägare. Ägande av värdepapper via mellanhand är ett alternativ till direktinnehav. Skattereglerna för mellanhanden syftar till att sammantaget ge likartade villkor som om värdepappren ägts direkt (jfr prop. 1989/90:110 del 1 s. 562-564). Reglerna får anses bygga på att det är mellanhanden själv som i skattehänseende innehar de värdepapper som erbjuder andelsägarna riskfördelning.

Vid sidan av aktier i ett förvaltande fondbolag kommer bolagets värdepappersinnehav att bestå av enbart andelar i investeringsfonden. Innehavet kommer därmed inte att vara välfördelat på det sätt som avses i 39 kap. 15 § andra strecksatsen IL. I och med detta uppfyller bolaget inte längre förutsättningarna för att vara ett investmentföretag.

Frågorna 2 a och 2 b

Med Skatterättsnämndens svar på fråga 1 förföll frågorna 2 a och 2 b hos nämnden. Men hänsyn till instansordningsprincipen bör Högsta förvaltningsdomstolen inte som första instans besvara dessa frågor utan målet bör i dessa delar återförvisas till nämnden.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande. Högsta förvaltningsdomstolen förklarar, med ändring av Skatterättsnämndens förhandsbesked, att fråga 1 ska besvaras med att överföringen av värdepappersportföljen till investeringsfonden innebär att bolaget inte längre uppfyller förutsättningarna för att vara ett investmentföretag.

Högsta förvaltningsdomstolen återförvisar målet såvitt avser frågorna 2 a och 2 b till Skatterättsnämnden.

Föredraget 2011-11-16, föredragande Kristensson, målnummer 5961-11

Sökord: Förhandsbesked, skatter, inkomstskatt; Inkomst av näringsverksamhet

Litteratur: Prop. 1989/90:110 del 1 s. 562-564
